

Regeringens mål för friluftspolitiken

En rik tillgång på natur, individens intresse och ideella organisationers engagemang är grunden för människors möjligheter till friluftsliv. Sveriges skogar, fjäll, sjöar och skärgårdar är några av de unika miljöer som ger stora möjligheter för ett aktivt friluftsliv.

I propositionen 2009/10:238 föreslår regeringen ett mål för friluftspolitiken: att stödja människors möjligheter att vistas i naturen och utöva friluftsliv där allemansrätten är en grund för friluftslivet. Målet innebär att

- naturen är tillgänglig för alla
- personligt och ideellt engagemang står i centrum
- allemansrätten värnas
- det hållbara brukandet tar hänsyn till friluftslivets behov
- kommunernas ansvar för den tätortsnära naturen är starkt
- friluftslivet bidrar till landsbygdsutveckling och regional tillväxt
- skyddade områden är en tillgång för friluftslivet
- friluftslivet har en given roll i skolans arbete
- fysisk aktivitet och avkoppling stärker folkhälsan
- beslut om friluftsliv fattas med god kunskap.

De många positiva effekterna av friluftsliv, såsom hälsa och välbefinnande, ökad kunskap om natur, kultur och miljö samt social gemenskap ger en mångfald av möj-

ligheter. Friluftsliv kan utövas på egen hand eller i organiserad form, grundläggande är att mångfalden ger utrymme för ett personligt val.

Flera politikområden berörs

Friluftslivet är brett och spänner därför över flera olika politikområden, där naturvårdspolitik, regional tillväxtpolitik, jordbrukspolitik, politiken för landsbygdens utveckling, samt utbildnings- och forskningspolitik är några exempel. Friluftslivets folkhälsoaspekter och den förebyggande hälsovården är liksom kulturlivet och samhällsplaneringen centrala.

Regeringen anser att en politik som ger goda förutsättningar för ett rikt friluftsliv gynnar samhället på många sätt. Det är angeläget att tydliggöra friluftslivet som samhällsintresse och relatera det till andra samhällsnyttor vid sidan av naturvården, såsom folkhälsa, pedagogik, regional tillväxt och landsbygdsutveckling.

Allemansrätten

Sveriges natur är en tillgång för alla människor och tillgänglig enligt allemansrätten. Friluftsliv och vistelse i naturen kan utövas av alla oavsett ålder och bakgrund. Det är särskilt viktigt att underlätta tillgängligheten för de med särskilda behov. Det är ett ansvar för såväl stat, kommun som friluftslivets organisationer att inom sina olika verksamheter förbättra tillgängligheten till naturen och möjligheten att utöva friluftsliv

för alla grupper av människor på ett hållbart sätt.

Allemansrätten är en viktig grund för människors möjlighet att fritt vistas i naturen. Naturvårdsverket kommer att få ett förtydligt ansvar att värna och främja allemansrätten genom vägledning, kunskaps-spridning, samordning och samverkan med andra myndigheter och föreningslivet.

Personligt engagemang

Det är inte staten som skapar friluftslivet. Staten har ett ansvar att skapa förutsättningar för ett rikt och varierat friluftsliv, samt att försäkra tillgång och förbättra tillgänglighet till naturen. Den enskildes personliga engagemang och de ideella organisationernas breda verksamhet utgör friluftslivets två delar.

Det är människorna, individerna, som utövar friluftsliv som upprätthåller och utvecklar intresset för friluftsliv. Därför är det också en angelägenhet för staten att stödja organisationer och enskilda i friluftsarbetet. Staten har en viktig roll i att stimulera och utveckla samverkan mellan staten, län, kommuner och friluftslivets aktörer. Naturvårdsverkets samordnande och rådgivande roll bör därför förtydligas.

Skyddade områden tillgång för friluftslivet

Sveriges natur utgör en stor tillgång för såväl inhemska som utländska besökare. Friluftsliv och natur-, kultur- och landsbygdsturism har en stor och ökande betydelse för ett livskraftigt näringsliv i hela landet, landsbygdsutveckling och regional tillväxt. Skyddade områden såsom nationalparker, naturreservat och kulturreservat är en tillgång för friluftslivet och bör göras tillgängliga för besökare där så är lämpligt. Vid sidan av skötsel för att bevara natur- och kulturvärden är skötsel och förvaltning inriktad mot rekreation och tillgänglighet av stor vikt.

Friluftsliv är stort ett allmänt intresse. Förutsättningen för friluftsliv är i första hand tillgång till naturmiljöer som lockar till besök. Därför behöver hänsyn tas till friluftslivets behov av tillgång till attraktiva naturmiljöer vid alla former av samhällsplanering och markanvändning. Den tätortsnära naturen är särskilt viktig för friluftslivet för den stora andel av befolkningen som bor i tätorter. Kommunerna har ett ansvar för att tillgodose behovet av tätortsnära natur i den kommunala planeringen, särskilt i tätorter där konkurrensen om mark är hög.

Barns möjligheter till friluftsliv och naturupplevelser

Inom förskola och skolan kan barn och ungdomar ges goda möjligheter att vistas utomhus så att de får naturupplevelser och kunskap om naturen och värdet av att utöva friluftsliv. Förskolan och skolan kan ha stor betydelse för att öka intresset för och kunskapen kring friluftsliv och natur. Även naturskolor och naturväglare har en stor betydelse för att öka intresset för och kunskapen om friluftsliv.

Friluftslivet bidrar till såväl fysisk aktivitet som upplevelser och återhämtning och är därmed av stor betydelse för människors hälsa och välbefinnande. Friluftslivets positiva hälsoeffekter har stor betydelse för såväl den enskilda människan som för samhället i stort.

Friluftsliv i förändring

Friluftslivet har ändrats under årens lopp. Nya former av friluftsansktiviteter har uppstått och nya grupper av människor gör olika val av aktiviteter i sitt umgänge i naturen. År 2006 startade ett sexårigt nationellt forskningsprogram "Friluftsliv i förändring". Forskning om friluftsliv är viktigt för att öka kunskapen om friluftslivets betydelse för samhället och för naturvården.

Regeringen vill även fortsätta föra en dialog med friluftslivets aktörer, det vill säga representanter för såväl myndigheter som organisationer, markägare och företagare för att fånga upp synpunkter och konkreta förslag från de som jobbar nära frågorna.

Svenskt Friluftsliv föreslås fördela statsbidrag

Som ett led i att stärka friluftsansorganisationernas ställning har regeringen även föreslagit att den ideella organisationen Svenskt Friluftsliv från och med år 2011 ska få ta över uppgiften att fördela statsbidrag till friluftsansorganisationerna. Svenskt Friluftsliv är en paraplyorganisation som organiserar 22 medlemsorganisationer med sammanlagt över 2 miljoner medlemmar. Arbetet i Svenskt Friluftsliv drivs av ett ideellt engagemang och de har stor sakkunskap inom området samt goda möjligheter att sprida information till alla organisationer som kan vara potentiella bidragssökande. Det är därför regeringens uppfattning att Svenskt Friluftsliv har alla förutsättningar för att på ett effektivt sätt kunna fördela statsbidragen. Något krav på medlemskap i Svenskt Friluftsliv för att kunna söka bidrag ställs inte eftersom regeringen anser att organisationer inte bör särbehandlas beroende på att om de har valt att tillhöra en paraplyorganisation eller inte.

